

Doç. Dr. Pınar ALTINOK ORMANCI

Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı

BOŞANMA SONRASI ORTAK VELAYET

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

VELAYET HAKKI VE ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARI İLKESİ ÇERÇEVESİNDE EBEVEYN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. VELAYET HAKKI KAVRAMI	6
II. AMACI: ÇOCUĞUN YARARININ KORUNMASI	8
A. ÇOCUĞUN (ÜSTÜN) YARARI KAVRAMI.....	8
1. Çocuğun Ebeveynleriyle Kişisel İlişisini Sürdürmesi.....	13
a. Kural: Anne-Babasıyla Düzenli Kişisel İlişki Kurması, Çocuğun Üstün Yararınadır	14
b. İstisna: Çocuğun Üstün Yararı Anne-Babadan Uzak Tutulmasını Gerekçendirir, Kişisel İlişki Kurulmaz/ Kısıtlanır.....	17
aa. Çocuğun fiziksel, zihinsel veya ahlaki gelişiminin zarar görmesi	17
bb. Anne-babanın uygunsuz davranışları	18
cc. Anne-babanın ilgisizliği.....	18
2. Çocuğun Sağlıklı Bir Ortamda Yetişmesi	19
B. VELAYET HAKKININ KULLANIMINDA ÇOCUĞUN ÜSTÜN YARARININ GÖZETİLMESİ.....	20

1. Ortak Velayetin Boşanma Sonrası İlke Olarak Kabul Edilmesi.....	20
2. Çocuğun Üstün Yararının Belirlenmesinde Çocuğun İradesinin Dikkate Alınması.....	22
III. VELAYET HAKKI KAPSAMINA DÂHİL OLAN HAKLAR VE ÖDEVLER.....	26
A. ÇOCUĞUN ŞAHSINA YÖNELİK HAKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	27
1. ÇOCUĞUN KORUNMASI.....	27
a. Çocuğun yerleşim yerini belirleme ve çocuğun günlük ihtiyaçlarını karşılama.....	27
b. Çocuğun üçüncü kişilerle ilişkileri: Çocuğun gözetimi	30
c. Çocuğun sağlığının korunması.....	34
aa. Bebeklik dönemi zorunlu aşılırlar bakımından velayet hakkı sahiplerinin rızası.....	35
bb. Çocuğa yönelik tıbbi müdahalelerde velayet hakkı sahiplerinin rızası.....	38
2. ÇOCUĞUN EĞİTİMİ VE GELİŞİMİ.....	45
a. Genel olarak	45
b. Dini eğitim.....	46
B. ÇOCUĞUN MALVARLIĞINA YÖNELİK HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER.....	47
1. ÇOCUĞUN MALVARLIĞININ YÖNETİMİ	48
2. ÇOCUĞUN MALLARINDAN YARARLANMA YETKİSİ.....	50
a. Çocuk mallarının gelirlerinin harcanması (sarfı).....	50
b. Çocuk mallarının kısmen sarfı.....	50
c. Çocuğun serbest malları	51

İKİNCİ BÖLÜM

VELAYET HAKKININ TEK BAŞINA VEYA ORTAK KULLANIMI

I. EVLİLİK BİRLİĞİ İÇİNDE VELAYET HAKKI.....	53
A. TÜRK HUKUKUNDA.....	53
B. İSVİÇRE VE FRANSIZ HUKUKUNDA	56
II. BOŞANMA SONRASI VELAYET HAKKI.....	57
A. İSVİÇRE HUKUKUNDA BOŞANMA SONRASI VELAYET	57
1. 1 Temmuz 2014 Tarihli Velayet Hukuku Reformu Öncesi Durum	58
2. Mevcut Yasal Düzenlemelerde Boşanma Sonrası Velayet	59
a. Ortak velayetin kural; tek başına velayetin istisna olması ..	60
b. Çocuğun himayesi.....	63
c. Çocukla kişisel ilişki kurulması veya çocuğun bakımının paylaşılması	63
d. Çocuğun görüşünün alınması.....	64
e. Çocuğun velayetinin tek tarafa bırakılmasını gerektiren haller	68
aa. Velayetin kaldırılması sebeplerinden birinin varlığı	69
bb. Ebeveynler arası sürekli çatışma hali	70
cc. Ebeveynler arası işbirliği isteği ve işbirliği yeteneğinin bulunmaması.....	75
dd. Çocuğa fiziksel erişimin/ çocuk hakkındaki bilgilere erişimin olmaması	76
ee. Ebeveynlerin ortak talebinin velayetin tek tarafa bırakılması yönünde olması	77
B. FRANSIZ HUKUKUNDA BOŞANMA SONRASI VELAYET ..	78
1. Boşanma Sonrası Velayet Hakkı: Kısa Tarihçe.....	78
2. Mevcut Yasal Düzenlemelerde Boşanma Sonrası Velayet	79
a. Kural: Velayet hakkının birlikte kullanılması (Ortak velayet)	81

aa. Olağan yerleşim yeri (<i>résidence habituelle</i>)	84
bb. Dönüşümlü yerleşim yeri (<i>résidence alternée</i>)	84
b. İstisna: Velayet hakkının tek başına kullanılması	85
aa. Kişisel ilişki kurma ve çocukla kalma hakkı	87
bb. Çocuğun bakım ve eğitimi denetleme hakkı	88
C. TÜRK HUKUKUNDA BOŞANMA SONRASI VELAYET	90
1. TMK md. 336 Hükmü Karşısında Boşanma Sonrası Ortak Velayetin Mümkün Olmadığını İleri Süren Görüş	92
2. TMK md. 336 Hükmüne Rağmen Boşanma Sonrası Ortak Velayete Karar Verilebileceğini İleri Süren Görüş	94
3. Yargıtay'ın ve Anayasa Mahkemesi'nin Konuya İlişkin Kararları	97
4. Değerlendirme	98
III. EVLİLİK DIŞI DOĞAN ÇOCUK BAKIMINDAN DURUM	102
A. TÜRK HUKUKUNDA DURUM	102
B. AİHM'NİN KONUYA İLİŞKİN KARARLARI	104
C. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DURUM	105
1. İsviçre Hukukunda	105
2. Fransız Hukukunda	106
3. Değerlendirme	107
IV. DEVLETİN VELAYET HAKKINA MÜDAHALESİ	107
A. VELAYET HAKKININ KULLANIM BİÇİMİ HAKKINDA KARAR VERMEK	108
1. Ebeveynlerin, Velayetin Kullanımına İlişkin Yapmış Oldukları Anlaşmayı Onaylamak	108
2. Ebeveynlerin Anlaşamadıkları Hallerde Velayet Hakkının Kullanımını Düzenlemek	109
B. VELAYET HAKKINI KULLANMAKTA YETERSİZ KALAN EBEVEYNLERE YARDIM ETMEK	110
C. VELAYET HAKKINI ANNE VE/VEYA BABADAN KALDIRMAK	112

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BOŞANMA SONRASI ORTAK VELAYETİN
YÜRÜTÜLMESİ

I. ÇOCUĞA İLİŞKİN KARARLARIN VERİLMESİ.....	113
A. KURAL: KARARLARIN BİRLİKTE VERİLMESİ.....	113
B. İSTİSNA: TEK BAŞINA KARAR VERME YETKİSİ	115
II. ÇOCUĞUN YASAL TEMSİLİ.....	119
A. EBEVEYNLERİN İŞLEMİ BİRLİKTE YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN İYİNİYETİNİN KORUNDUĞU HALLER	120
B. İŞİN DOĞASI GEREĞİ İYİNİYETİN KABUL EDİLEMEYECEĞİ HALLER	121
III. ÇOCUĞUN YERLEŞİM YERİ/ HİMAYESİ MESELESİ	123
A. ÇOCUĞUN EBEVEYNLERDEN BİRİYLE YAŞAMASI	124
B. DÖNÜŞÜMLÜ HİMAYE (DÖNÜŞÜMLÜ BAKIM)	126
1. Fransız Hukukunda Dönüşümlü Himaye	126
2. İsviçre Hukukunda Dönüşümlü Himaye.....	128
3. Dönüşümlü Himayenin Uygulanmasında Etkili Olan Faktörler	134
4. Ebeveynlerden Birinin Taşınması Meselesi	136
C. TÜRK HUKUKUNDA BOŞANMA SONRASI ÇOCUĞUN HİMAYESİ	139
IV. BAKIM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN PAYLAŞILMASI (NAFAKA)....	142
A. İSVİÇRE HUKUKUNDA 2017 TARİHLİ YASAL DEĞİŞİKLİKLER SONRASI DURUM	144
1. Sadece Ebeveynlerden Birinin Çocuğa Baktığı Hallerde Nakdi Nafakanın Belirlenmesi.....	146
2. Her İki Ebeveynin de Çocuğun Fiili Bakımını Üstlendikleri Hallerde Nakdi Nafakanın Belirlenmesi	147
a. Ebeveynlerin Çocuğa Eşit Süreyle Bakması.....	148
b. Farklı Bakım Oranları	148

B. TÜRK HUKUKUNDA DÖNÜŞÜMLÜ HİMAYEYE KARAR VERİLMESİ HALİNDE NAFKA	149
SONUÇ	151
BİBLİOGRAFYA	163